

Závěry konference „Výživa a zdraví 2010“

Ve dnech 14.–16.9.2010 se konala v Teplicích **14. konference Výživa a zdraví 2010 – Dny hygieny výživy prof. MUDr. Stanislava Hrubého, DrSc.** Účastnilo se jí 154 odborníků.

Z významných hostů na konferenci vystoupili prof. MUDr. J. Blahoš, DrSc., předseda ČLS JEP, prof. MUDr. M. Anděl, CSc., děkan 3. LF UK, MUDr. P. Tláškal, CSc., předseda SPV, MUDr. J. Trmal, Ph.D., ředitel KHS Ústeckého kraje a MUDr. V. Valenta, Ph.D., ředitel KHS Libereckého kraje. Ze zahraničních hostů se aktivně zúčastnili doc. MUDr. I. Kajaba, Ph.D., ze Slovenské zdravotnícké univerzity v Bratislavě, kolektiv pracovníků z Katedry výživy lidí Slovenské poľnohospodárskej univerzity v Nitře a doc. MUDr. M. Stránský ze Švýcarska. Své příspěvky přednesli vědečtí pracovníci vysokých škol, především lékařských fakult a ústavů, pracovníci hygienické služby a příslušných pracovišť vojenské hygieny.

Hlavním tématem konference byla **Primární prevence chorob**, která je v ČR jako součást zdravotní politiky stále opomíjena. Setkáváme se často se situacemi prozrazujícími totální neznalost této problematiky, a to i na místech, kde by její znalost měla být samozřejmostí, jak mezi zdravotnickými odborníky, tak ve sdělovacích prostředcích. Pro doklady nemusíme chodit daleko. V žádném volebním programu českých politických stran, ani v žádném programu kandidátů na poslanecká či senátorská místa rovněž nenacházíme zmínku o prevenci chorob. Naproti tomu v programech kandidátů na úřad prezidenta USA byla primární prevence chorob zdůrazňována jako ekonomicky nejvýznamnější počin přinášející již v krátké době největší užitek.

Na konferenci bylo předneseno mnoho velmi zajímavých a podnětných sdělení a byly prezentovány doklady prokazující významnou roli výživy v primární prevenci chorob z různých hledisek, od fyziologických a patofyziologických po organizační a ekonomická. Za nesporně významné je nutno považovat zvýšení odpovědnosti za vlastní zdraví a omezení pasivity jednotlivců i státu v této oblasti. Je třeba za podpory odborných lékařských společností stanovit parametry pro hodnocení rizika nesprávného způsobu stravování a životního stylu. Každé připomenutí preventivního významu výživy je tedy více než aktuální a potřebné. Prof. MUDr. J. Blahoš připomenul moudrost starých Římanů: **„Cibi veritas causa morborum omnium est“** (*Nekázeň ve stravování je zdrojem všech nemocí*).

Mgr. E. Gottvaldová v zastoupení hlavního hygienika ČR MUDr. M. Víta, Ph.D., náměstka ministra zdravotnictví, upozornila na usnesení vlády č. 61 ze dne 18. 1. 2010 ke Strategii bezpečnosti potravin a výživy na období let 2010 až 2013. Je chvályhodné, že proti dřívějším dokumentům tato strategie zahrnuje vedle bezpečnosti potravin také problematiku výživy a že vláda toto považuje za svou prioritu a ukládá příslušným ministrům konkrétní úkoly k realizaci této strategie.

Domníváme se však, že v péči o své zdraví nelze spoléhat pouze na uvědomělost občanů. K nápravě situace v historicky přijatelné době, zejména k zabránění epidemického šíření metabolického syndromu a dalších chronických onemocnění souvisejících s výživou, doporučujeme ve spolupráci s odbornými společnostmi ČLS vypracovat systém kritérií pro

diferencované zdravotní pojištění osob, které bude obyvatele ČR více motivovat k prevenci těchto chorob.

V souladu se „Strategií“ vítáme snahu vlády neprodleně zahájit cílenou kampaň pro zlepšení způsobu výživy a změnu životního stylu obyvatel s cílem zastavit zvyšování počtu obézních osob a incidenci diabetu, zejména DM 2. typu, a tím i nárůst počtu chorob srdce a cév. Primární prevence chorob, především výživou, by skutečně mohla a měla být také ekonomickou prioritou.

K argumentaci by měly být využity např. náklady na léčbu diabetu a kardiovaskulárních i nádorových chorob. Například na léčbu DM a pouze jeho základních komplikací v současné době se vynakládá v ČR asi 22 miliard korun ročně, tj. více než 10 % z rozpočtu zdravotnictví. K hlavním preventivním opatřením, kromě zlepšení výživy, musí patřit také zvýšení pohybové aktivity. Zajímavá sdělení byla věnována výsledkům provádění primární prevence v armádě a antropometrickým parametrům u sportovců.

Druhým hlavním tématem konference byla **Nutriční toxikologie**. Zazněla sdělení o nových poznatcích v tomto oboru, o riziku expozice různým látkám i o možnosti ovlivnění účinku těchto látek. Bylo opět upozorněno na riziko tepelně upravovaných tuků, nasycených masných kyselin a trans-izomerů nenasycených masných kyselin. Dále bylo jednáno o problematice výživy a primární prevenci osteoporózy.

Účastníci konference navrhují, aby téma primární prevence chorob, zejména prevence výživou, se opakovalo i v příštích ročnících konference VaZ, pozornost by měla být věnována především primární prevenci chorob u dětí a mladistvých. Účastníci doporučují, aby příští konference byla uspořádána opět v Teplicích v tradičním termínu hned v roce 2011 ve stejném duchu a s výše uvedeným tématem. Na této konferenci by měly být předneseny především aktuální výsledky a poznatky získané při prosazování primární prevence chorob.

Účastníci konference děkují všem pořadatelům pod vedením MUDr. Jana Ševčíka za vzornou přípravu a vedení celé konference, která díky přednášejícím i diskutujícím proběhla velmi úspěšně v příjemném prostředí Lázeňského domu Beethoven v Teplicích, za což patří dík vedení Lázně Teplice a.s. Za uvedenou organizaci pozdravil účastníky konference náměstek generálního ředitele MUDr. Jan Štěrba. Účastníci konference děkují sponzorským organizacím: AGC a.s. Teplice, Severočeské doly Chomutov a.s., Statutární Město Teplice, VZP Ústeckého kraje, Český porcelán a.s. Dubí, Vitana a.s. Praha, JTH Teplice, Plzeňský prazdroj a dalším. Za vzorné technické zajištění konference patří mnoho díky zaměstnancům a vedení agentury ALWAC a.s. Teplice.

MUDr. Bohumil **Turek**, CSc, Doc. MUDr. Igo **Kajaba**, Ph.D,

MUDr. Pavel **Dlouhý**, Ph.D, MUDr. Jan **Ševčík**

odborní garanti konference „**Výživa a zdraví 2010**“

Teplice, dne 16. 9. 2010